

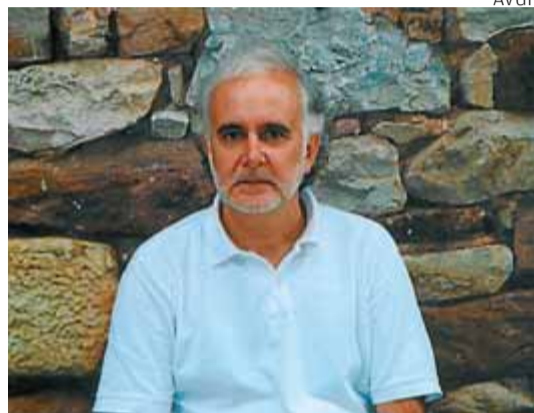
Assaig

Tot és música

■ **Xavier Cester**

Ja ho diu l'Evangeli de sant Joan: "Al començament existia la Paraula, i la Paraula estava en Déu, i la Paraula era Déu". I la paraula és so, i el so organitzat, música. L'univers és, per tant, música. Aquest és un dels fils conductors que al llarg dels segles i a través de múltiples tradicions ha unit l'art dels sons amb el coneixement de qui som i com és el món que ens envolta. El d'aquí i el de més enllà.

Aquesta és també la melodia que ressegueix Ramón Andrés en un llibre on la seva impressionant erudició es desplega amb tant de rigor com amenitat. Una erudició que, a més, no dissimula el plaer pel relat que ens explica -com es delecta en la descripció dels dibuixos de diversos tractats dels segles XVII i XVIII que l'esplèndida edició no oblida reproduir-, la meravella per una polifonia d'èpoques, autors, referents (pictòrics, filosò-

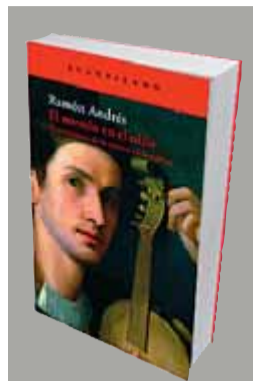
Ramón Andrés és un erudit en música

fic, literaris, científics) sota la qual hi ha, com un baix de *passacaglia*, una idea permanent: la música és coneixement, una font de saber que comença per l'oïda. A través d'ella ens arriba "el so que ens crea com a individualitat, i la música com a part de la col·lectivitat".

Trajectes diversos

Amb mirada àmplia i esperit ecumènic, Andrés ens condueix, a vegades sense solució de continuïtat, de les coves prehistòriques a les troballes de l'astrofísica més actual, de Plató a Jankélévitch, de la descripció minucio-

sa dels instruments més impensats ("les inscripcions de la música" on ressona el món) a un repàs sintètic a algunes de les civilitzacions -Mesopotàmia, Egipte, Israel, Grècia- més decisives en la formació de la nostra idea de música. Cert és que a vegades l'argument deriva en digressions sempre atractives, però que a vegades surten tant del pentagrama que calen moltes línies addicionals. Però en cap moment queda en dubte el pla general d'un llibre fascinant que es pot resumir amb paraules del desaparegut Karlheinz Stockhausen:

El mundo en el oído

Ramón Andrés
Acantilado
Barcelona, 2008
Preu: 28 euros
Pàgines: 575

■ **Ramón Andrés mostra en aquest text la seva impressionant erudició, i la desplega amb tant de rigor com d'amenitat**

1 2 3 4 5

"Si ens preguntem sobre l'origen de la música, cal abans conèixer l'origen de l'home. És evident que la música existeix des que l'home és a la terra. Però els animals també fan música, els àtoms fan música, les estrelles fan música: tot allò que vibra fa música". Només cal tenir les orelles ben obertes.*

Ciència

Canvi climàtic: trasbals socioeconòmic

■ **David Bueno**

Calor, sequera i pluges torrencials, desglaç i augment del nivell del mar, illes que desapareixen sota les aigües i deserts que s'eixamplen per terra ferma. Moltes persones es demanen de què va exactament això del canvi climàtic, com ens afectarà i què hi podem fer. Els mitjans aboquen informació, alarmes i denúncies a dojo, i els polítics hi diuen la seva, però això no sempre ajuda a formar opinió científica sobre el tema. Hi ha qui es preocupa molt per com canviaran els ecosistemes, però com diu clarament la portada del llibre, "el canvi climàtic és una discreta qüestió ecològica, un considerable problema ambiental i un trasbals socioeconòmic molt seriós".

El canvi climàtic és un fenomen científicament provat, de mitigació incerta i de correcció tan difícil com indefugible. A partir d'aquest punt de partida, i amb un pragmatisme sorgit de la seva dilatada i rica experiència, els autors basteixen una obra coral exquisidament dirigida per Ramon Folch. Folch, reconegut biòleg i sociòleg, és autor de nombrosos articles i llibres, i d'estudis i projectes territorials plantejats amb criteris sostenibles. És president del Consell Social de la Universitat Politècnica de Catalunya i membre numerari de l'Institut d'Estudis Catalans, i ha estat professor en diverses universitats i consultor ambiental de la UNESCO.

El fil del relat discorre a través d'un intercanvi de correus electrònics entre diversos interlocutors implicats en l'estudi del canvi climàtic, i bona part de la informació de base està escrita en documents adjunts vinculats a aquests correus. Aquesta estructura proporciona al lector un context conegut i àgil que li permet endinsar-se progressivament i sense adonar-se'n en les complexitats d'aquest tema, en una mena de

Suarem!

Ramon Folch i dotze membres del seu equip
Mina
Barcelona, 2008
Preu: 20 euros
Pàgines: 232

1 2 3 4 5

trama en clau detectivesca que situa el lector alhora com a còmplice i com a víctima. Amb un estil magistral, conscientment allunyat de l'alarmisme imperant, i fent un èmfasi especial en les repercussions socioeconòmiques del canvi climàtic, Folch i el seu equip aconseguen posar el lector al bell mig del problema i, alhora, també de la seva solució.*

JOCNOU

Recordatori

EMILI TEIXIDOR

La celebració de l'aniversari de Mercè Rodoreda ha posat en evidència, per contrast, la discreció -per dir-ho amb paraules suaus- amb què han transcorregut altres dates en què les autoritats haurien pogut recordar al públic altres noms que fins fa quatre dies eren entre nosaltres. És clar que l'aniversari de la Rodoreda és rodó i els altres no, però no anirà malament recordar d'avançada que també arribaran els 10 i 25 i els 50 i els 100 anys del naixement o de la mort de Jordi Sarsanedes, per exemple, de Manuel de Pedrolo, de Maria Mercè Marçal, de Maria Aurèlia Capmany, i d'altres. Per això, Cultura i el seu departament de

commemoracions hauria d'establir un protocol conegut per tothom per evitar preferències injustificades. Quins noms s'han de passar per alt i quins s'han de distingir i en quines ocasions? Quines obres s'han de deixar de racó i quines s'han d'empènyer amb esforç públic a primera línia de l'actualitat?

Molts llibres dels autors que he citat abans, alguns tan emblemàtics com *Mites*, de Jordi Sarsanedes, i *La passió segons Renée Vivien*, de Maria Mercè Marçal, són difícils de trobar a les llibreries. I hi podria afegir obres de Maria Àngels Anglada. La recuperació de la novel·la de Carme Guasch *Trena de*

cedra, ben rebuda pels lectors, ha estat possible gràcies a la justícia familiar i a l'empresa privada. Els llibres de Mercè Rodoreda no han desaparegut amb l'autora perquè, com en el cas dels clàssics, sempre són als prestatges. Per això potser els esforços institucionals s'haurien de centrar en obres més difícils, amb un nivell de mestratge que exigeix un esforç dels lectors per copsar-les amb tota la intensitat.

El govern i les institucions es deixen temptar per l'èxit fàcil i les llumiraries de tots els aparadors, normalment d'eficàcia efímera. Penso en el cost de muntatges teatrals, d'obres i

autors prou coneguts, perquè amb les subvencions que reben gairebé totes les companyies algun dia haurien pujat a escena gràcies a l'habilitat dels productors privats. En canvi, sense l'ajut oficial, és difícil rescatar de l'oblit una colla d'obres importants i que no podem menystenir. Per què no s'edita una col·lecció amb suport oficial, o fins i tot amb segell oficial, dels títols i els autors que el públic, atret sempre pel més cridaner, més fàcil i més comercial, pot desconèixer simplement perquè ningú no es recorda de la seva existència? L'administració es justifica per això: per la seva neutralitat i justícia. Normes i no uns tant i uns altres tant poc!*